Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 28 — Fylke: Möre og Romsdal.

Tilleggsspørsmålnr. — Herad: Tustna

Emne: Drik til maten til kvardags. — Bygdelag: "

Oppskr. av: Kristian Hovik. — Gard: Fosshaim

(adresse): Gullstein. — G.nr. 23 — Br.nr. 8

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Mjölk.

1 Manns minne er eit svævende begrep det. Derfor blir det vanskeleg aa bygge paa dette. Eg maa vel ha lov aa bygge paa mitt eige minne her som i mange andre höve naar eg ikkje hadde noe likare aa bygge paa. Jeg er födt 29/8-1863.

Den Nysilte mjölka var du, da som no, "redd för" som me segger. Den fikk staa i fred til flöten hadde samla sig som överste laget i mjölkeringa. Til dette gikk det 3-5 dager, alt var avhengig av temperaturen. Saa tok du av flöten (römmen) som var tjukk og litt sur og ble tömt ned i römdallen og stod der noen dager sammen litt som var kommet der en dag eller 2 för og litt som kom der følgende dager, for der kom en tilförsel stor eller liten etter bäsetningas störrelse i fjöset. Saa bar det i smörkjerna med römmen, og melka som var blit tjuk havna samtidig i ostegryta og derfra i osteskoppen. Men ikke al melken og römmen hadde gaat den vegen, som er nemd. En del flöte ble tatt til kaffeflöte en del nysilt mjölk er gaatt til smaabarn og kalver og muligens syke. Av tykmelken er brukt en del til graut=melk (brukt ataat grauten)

2. Bare mjölk bruktes ikkje til leskedrik, men

5594

3. halvblandet med vattn vart den brukt som leske= drik. Som leskedrik bruktes mest vattn blandet med syre (myse). Bruken har nok auka særleg der dei ikkje har meierier

4. Øl:

Maltøl var neppe bruka til leskedrik i den tidsbolken eg kan minnas, men sirupøl var mange stader bruka som leskedrik i slaatonna, men det varte ikkje lenge det heller. Litt om sind vart det skjør= blande, syrblande og tilsist vattn som døyver törsten.

5–6 Kaffe, var nok almindrik til maten omkrin 1880= aar.

7. Kaffe brukas no til kvart maal der det brukas kake altsaa til aabiten og etter middag, naar dei stod op av middagskvila (ettermiddagskaffe) altsaa 2 ganger daglig sumare 3 gaanger

8. I gamle dagar kjöptes den ubrent, kaffe sumare brent som nar og males paa kaffekverna, tömmes saa paa kaffe= kjedlen, ofte fyldt med kalt vattn, i andre höve med varmt vattn. Trakting brukes sjelden. Tör bruktes salt i kaffen, men dett er gaat av bruk. Det er ogsaa gaat av bruk aa klaare kaffeen. Har en god tid saa spaaes der i gruggen men ingen forspaadkunster fra ungen.

9. Ja, der brukes no kuite-tabletter, i gamle dagar bruktes kandis.

10. Flöyte brukas men ikkje noko anna i kaffen.

11. Te brukes berre i festlige lag, men ikke av heimeavla planter.

Brendevin

Tidligere bruktes brensaamen.

12. Brendevin brukes heldigvis sjelden av andre enn forfaldne og i enkelte ungdomsgilder. Men da politie holder opsyn der saa forsvinder disse mer og mer.

13. Nyare drikke

Som kjöpeöl, vörterøl, selters brus m. fl. har ikkje faat noko impass.

5594

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING